

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

EFTA Surveillance Authority
Rue Belliard 35
B-1040 Brussels

Deres ref

Vår ref

Dato

20.01.2017

Formelt åpningsbrev til Norge vedrørende utsendte arbeidstakere – Norges svar

Innledende merknader

1. Det vises til ESAs åpningsbrev 25. oktober 2016 vedrørende utsendte arbeidstakere. ESA hevder at de norske reglene om allmenngjøring av dekning av påløpte utgifter til reise, kost og losji ikke er forenelige med minstelønnsbegrepet i utsendingsdirektivet, og at det derfor ikke kan stilles krav om dette overfor utenlandske tjenesteytere.
2. ESA åpner imidlertid i sitt brev for at denne typen ytelser kan med en annen utforming falle inn under minstelønnsbegrepet i direktivet.
3. Dette er en viktig og krevende sak. Saken har nå pågått over mange år, og det er viktig å finne en løsning som ivaretar de ulike interessene på en god måte.
4. Høyesteretts dom i Verftssaken bygger på hensynet til å sikre at arbeidstakerne i realiteten mottar den minimumslønnen de har rett til i henhold til de til enhver tid gjeldende allmenngjøringsforskrifter.
5. Staten anser at ESAs åpningsbrev gir grunnlag for å finne løsninger for utformingen av bestemmelser om reise, kost og losji som både er innenfor utsendingsdirektivet og som

ivaretar de viktige hensyn Høyesteretts dom bygger på.

6. Løsningen må etableres av partene i arbeidslivet, i tråd med systemet for lønnsfastsettelse i Norge. Som vist nærmere nedenfor, viser sentrale parter i arbeidslivet nå vilje til å søke å finne løsninger som ivaretar også de innvendinger ESA har tatt opp.

Statens oppfølging av åpningsbrevet – prosess mellom NHO og LO

7. Allmenngjøringsordningen gir en offentlig nemnd der partene er representert, Tariffnemnda, kompetanse til å fastsette forskrifter om lønns- og arbeidsvilkår. Denne ordningen er et unntak fra den klare hovedregelen i den norske arbeidslivsmodellen om at lønnsfastsettelsen er partenes ansvar. Partene i arbeidslivet er derfor gitt en sentral rolle i ordningen.
8. Vedtak om allmenngjøring bygger alltid på en tariffavtale, og det er en forutsetning at minst en av partene i den angjeldende tariffavtalen har fremsatt begjæring om allmenngjøring av den. I særlige tilfeller kan vedtaket omfatte andre lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av tariffavtalen.
9. Forskriftene om allmenngjøring er utformet slik at bestemmelsene om lønns- og arbeidsvilkår speiler tariffavtalebestemmelsene, selv om det i enkelte tilfeller kan være nødvendig å gjøre mindre tilpasninger av hensyn til praktikabilitet.
10. Så lenge allmenngjøringsordningen har virket i det norske arbeidsmarkedet, har utgangspunktet vært å holde fast ved prinsippet om at de lønns- og arbeidsvilkår som Tariffnemnda velger å forskriftsfeste, bygger på de korresponderende bestemmelsene i den aktuelle tariffavtalen. På denne måten gripes det ikke unødvendig inn i partsautonomien, noe som bidrar til robuste og langsiktige løsninger.
11. Dette utgangspunktet innebærer at justeringer i reglene om reise, kost og losji først må gjennomføres i tariffavtalene, før de eventuelt kan allmenngjøres og komme til uttrykk i en allmenngjøringsforskrift.
12. Staten har med disse utgangspunkter hatt en tett dialog med tariffpartene om den videre oppfølgingen av åpningsbrevet fra ESA. Fra statens side er formålet med dette å finne en omforent avtalebasert løsning om allmenngjøring av bestemmelser om reise, kost og losji som både er i innenfor utsendingsdirektivet og som ivaretar de viktige hensyn Høyesteretts dom bygger på.

Nærmere om partenes videre arbeid

13. Allmenngjøring av regler om reise, kost og losji gjør seg gjeldende i flere ulike bransjer. De berørte bransjeforbundene på arbeidstakersiden i LO har uttrykt vilje til å delta i en

slik forhandlingsprosess. Blant bransjeorganisasjonene på arbeidsgiversiden er det ulike syn på allmenngjøring av reise, kost og losji. Det vises blant annet til at den faktiske situasjonen ikke er den samme i alle bransjer som har regler om reise, kost og losji, og at konsekvensene av reglene er ulike.

14. Skips- og verftsindustrien har hatt temaet på dagsorden i diskusjoner mellom partene i mange år. Norsk Industri ønsker primært at tariffavtalens regler om reise, kost og losji ikke allmenngjøres. I forbindelse med tariffoppgjøret i 2016 har Norsk Industri og Fellesforbundet igangsatt et utvalgsarbeid for blant annet å drøfte eventuelle endringer av Verkstedoverenskomsten kapittel 8, herunder bestemmelser om reise- kost og losji, som ligger til grunn for dagens allmenngjøringsforskrift. Dette arbeidet skal være avsluttet innen 1. mai 2017 og vil bli gjenstand for ordinære forhandlinger i tariffoppgjøret 2018, jf. brev fra Norsk Industri om saken av 23. desember 2016.
15. Byggenæringens Landsforening har gitt uttrykk for at fravær av allmenngjorte regler om reise, kost og losji i byggebransjen vil få negative konsekvenser i form av ulike konkurransevilkår. Byggenæringens Landsforening og Fellesforbundet er enige om å forhandle om endringer i tariffavtalen. Partene her viser til at det er behov for å ha en grundig prosess, og at det tidligst vil være realistisk å oppnå et forhandlingsresultat i forbindelse med tariffoppgjøret 2018, jf. brev fra BNL om saken av 13. desember 2016.

Avsluttende merknader

16. Staten understreker at denne saken best kan finne sin løsning mellom partene, primært med grunnlag i tariffavtalenes bestemmelser om kompensasjon for reise, kost og losji, innenfor de rammene som er gjort rede for foran.
17. Endringer i tariffavtalen forutsetter at partene, på grunnlag av forhandlinger, kommer til enighet. Verken enighet eller eventuelt innholdet kan forskutteres. På grunnlag av partenes tilbakemeldinger om allerede pågående arbeid og kommende forhandlinger i forbindelse med neste tariffoppgjør, har staten tro på at denne prosessen vil føre frem og gi gode kompromisser. Formålet er klart å oppnå robuste løsninger, som ivaretar de sentrale hensynene i saken.
18. Det er viktig at partene nå får tilstrekkelig tid til å gjennomføre de nødvendige prosessene internt i organisasjonene. NHO og LO vil bli bedt om å orientere statsråden om status i arbeidet senest 31. mars 2017. Staten vil holde ESA orientert om utviklingen i saken, og vil løpende vurdere om det er grunnlag for mer aktive skritt fra statens side for å sikre en effektiv løsning av saken.
19. Fra statens side vil det dessuten bli iverksatt en utredning av de faktiske forholdene rundt utsending av arbeidstakere innenfor ulike bransjer. Det er enighet om at det behov for mer kunnskap om omfang og utvikling av denne arbeidstakergruppen, og hvilke lønns- og

arbeidsvilkår de har i Norge. Det vil også bli lagt til rette for å se på visse andre sider av allmenngjøringsordningen, blant annet saksbehandlingsprosedyrene.

Med hilsen

Ragnhild Nordaas (e.f.)
Ekspedisjonssjef

Mona Næss
Avdelingsdirektør

NORSK OVERSETTELSE